

MATAMALA, Anna

Accessibilitat i traducció audiovisual

Vic: Eumo, 2019, 275 p.

ISBN 978-84-9766-678-9

L'accessibilitat i la traducció audiovisual han adquirit gran rellevància en els Estudis de la Traducció des de l'any 2000 (Díaz Cintas 2008) gràcies a la destacada presència dels continguts audiovisuals a la nostra societat, els continus avenços tecnològics i l'augment de cursos de formació per tal de satisfer les necessitats del mercat. Tradicionalment, les modalitats que havien rebut més atenció eren el doblatge i la subtitulació, però el canvi de la televisió analògica a la digital i els avenços en legislació per fomentar una societat més inclusiva i igualitària han ocasionat l'auge de l'accessibilitat mitjans audiovisuals, mitjançant la subtitulació per a persones sordes, l'audio-descripció per a persones cegues i amb baixa visió, l'audiosubtitulació i la interpretació en llengua de signes.

A *Accessibilitat i traducció audiovisual*, Anna Matamala fa un repàs exhaustiu d'aquest camp, tant des del punt de vista professional com del de la recerca, basant-se en més de deu anys d'experiència com a professional, docent i investigadora en aquest camp. El llibre ens presenta una panoràmica de l'accessibilitat i la traducció audiovisual que va d'una visió més general, descrivint-ne les característiques principals, a una de més específica, centrada en les diferents modalitats. També es fa èmfasi en noves pràctiques professionals i noves vies de recerca i es proposen activitats de reflexió per aprofundir en diverses qüestions. Per això, aquest manual de referència es pot fer servir tant de forma independent com dins de l'aula. Cal destacar també l'èmfasi que l'autora posa en la llengua catalana, molt necessari per conèixer la situació del català en el món de l'audiovisual, ja que habitualment queda relegat a un segon pla en comparació amb l'anglès i el castellà.

Pel que fa a l'estructura de l'obra, al primer capítol es descriu què són i com són els continguts audiovisuals i com es modifiquen per fer-ne la versió d'arribada. També es presenta un model d'anàlisi per a continguts cinematogràfics, es defineixen els termes «traducció audiovisual» i «accessibilitat als mitjans» i es conceptualitza la relació entre l'accessibilitat i la traducció audiovisual, un dels temes centrals que s'aborden al llibre.

El segon capítol ens descriu els principals reptes amb què ens podem trobar en traduir i fer accessibles continguts audiovisuals, com ara la variació lingüística, la terminologia, els referents culturals, la intertextualitat i l'humor. Si bé aquests reptes són sovint presents en altres tipus de traducció, es presenten des del punt de vista dels textos audiovisuals, tenint en compte la seva multimodalitat i els diferents canals pels quals es transmet el missatge.

El tercer capítol, l'últim de caràcter genèric, se centra en les eines més emprades per a la pràctica professional, tant de referència i consulta, com ara obres lexicogràfiques i terminològiques, com programes per optimitzar la pràctica professional. En són exemples les eines de reproducció de vídeo, els programes de gestió, els programes específics per a les diferents modalitats, com ara la subtitulació, les memòries de traducció i els sistemes de traducció automàtica. També s'esmenten eines per a la investigació en aquest camp, com ara el *keystroke logging*, que permet gravar els moviments que es fan al teclat, eines per enregistrar dades biomètriques i programes per treballar i analitzar corpus multimodals.

Des del quart capítol fins al desè ens endinsem en les diferents modalitats de traducció audiovisual: el doblatge, les veus

superposades, la subtitulació, la interpretació de continguts audiovisuals, la subtitulació per a persones sordes, l'audiodescripció i l'audiosubtitulació. L'estructura dels capítols es replica, de manera que s'introdueixen de forma sistemàtica els elements següents: definició de la modalitat, la seva situació en llengua catalana, la classificació, les característiques principals, incloent-hi en la majoria dels casos tant els aspectes tècnics com els lingüístics, el procés, estàndards i recomanacions i una part final sobre recerca. Aquesta distribució facilita la comparació de les diferents modalitats i, a més, permet d'accedir fàcilment a la informació que més ens interessi en un moment concret.

Matamala dedica l'últim capítol a noves pràctiques i noves recerques, examinant el present amb la mirada posada al futur. Ens parla de nous entorns, com la realitat virtual; nous intermediaris, tant professionals com aficionats; noves eines i tecnologia; nous processos integrats; noves modalitats i serveis, i noves habilitats i formació. El capítol conclou plantejant una sèrie d'interrogants de cara al futur i animant les lectores i els lectors a continuar aprofundint en el món de la traducció audiovisual i l'accessibilitat.

Accessibilitat i traducció audiovisual abasta gran varietat de temes relacionats amb l'accessibilitat i la traducció audiovi-

sual, molt ben lligats entre si, per tal de presentar-ne una visió de conjunt que resulta útil i esclaridora tant per a qui tingui coneixements en aquest camp com per a qui s'hi apropi per primera vegada. Les explicacions són clares i entenedores i el to proper denota la vocació didàctica de l'autora, qui estableix un diàleg amb el públic i l'ànima a pensar i reflexionar sobre les idees presentades, portant el seu aprenentatge més enllà. Sens dubte és una obra imprescindible per a tota persona interessada en el fascinant món de l'accessibilitat i la traducció audiovisual.

Referències bibliogràfiques

DÍAZ-CINTAS, Jorge (2008). «Audiovisual translation comes of age». A: CHIARO, Delia; HEISS, Christine; BUCARIA, Chiara (eds.). *Between Text and Image: Updating Research in Screen Translation*. Amsterdam; Filadèlfia: John Benjamins, p. 1-9.

Carme Mangiron

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Traducció i d'Interpretació
<https://doi.org/10.5565/rev/quaderns.76>

